

Justitiedepartementet

Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk (SOU 2021:61)

Er beteckning Ju2021/02575

Kriminalvården tillstyrker de förslag som lämnas i betänkandet men vill särskilt framhålla följande när det gäller vissa av de frågor som behandlas av utredningen.

Utlänningens samarbetsvilja och inställning till hemresa

Det finns enligt Kriminalvårdens mening inte skäl att ifrågasätta utredningens slutsatser när det gäller att myndigheten bör kunna involveras i arbetet med att förbereda en utvisningsdömd för återvändande och ett liv i hemlandet. Kriminalvården instämmer vidare i utredningens bedömning att det framstår som lämpligt att myndigheten – inom ramen för ett regeringsuppdrag – får möjlighet att närmare utreda behovet av, samt de rättsliga och praktiska förutsättningarna för, att under straffverkställigheten tillhandahålla sådana insatser. I ett sådant uppdrag bör det lämpligen även utredas om Kriminalvården framöver har ett behov av tillskott av ytterligare ekonomiska medel för att kunna tillhandahålla eventuella insatser.

Ansvarsfördelningen och samverkan mellan Polismyndigheten och Kriminalvården gällande transporter

I betänkandet återfinns en redogörelse för såväl Kriminalvårdens som Polismyndighetens uppfattning när det gäller samverkan mellan myndigheterna inom transportområdet (se bl.a. s. 354). Som utredningen uppmärksammat har myndigheterna under en längre tid samverkat i de aktuella frågorna och det pågår dessutom ett arbete som syftar till att ta fram en operativ samverkansöverenskommelse om utrikestransporter för frihetsberövade personer, däribland utlänningar som har utvisats på grund av brott. Enligt Kriminalvårdens mening är det emellertid inte givet att samverkansinsatserna fullt ut kommer att avhjälpa den problematik som beskrivs i betänkandet och som avser bl.a. den oklara ansvarsfördelningen mellan myndigheterna. Det kan därmed på sikt finnas behov av att dessa frågor i stället regleras närmare i lag eller annan författning.

I denna del bör det även uppmärksammas på att Kriminalvården har lämnat liknande synpunkter i det lagstiftningsärende som syftar till att komplettera regelverket för de insatser som utförs inom ramen för den Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns (Frontex) verksamhet (se Kriminalvårdens remissvar den 20 augusti 2021 angående promemorian EU:s nya gräns- och kustbevakningsförordning – kompletterande reglering [Ds 2021:10], dnr KV 2021-6499).

Ekonomiska konsekvenser

I betänkandet anges att Kriminalvårdens kostnader för verkställighet av beslut om utvisning på grund av brott kan förväntas öka med cirka nio miljoner kronor årligen till följd av förslagen. Utredningen bedömer att denna kostnad ryms inom Kriminalvårdens befintliga anslag. Vidare beräknas förslaget att ta bort bestämmelsen om utvisningsmen leda till ökade kostnader för anstaltsplaceringar inom Kriminalvården med cirka 33 miljoner kronor per år. Denna kostnad bedöms inte kunna hanteras genom befintliga resurser och utredningen anser att motsvarande medel i stället bör tillskjutas Kriminalvården.

Kriminalvården har inte några synpunkter på kostnadsuppskattningarna, givet de antaganden som gjorts. Enligt Kriminalvårdens mening måste emellertid samtliga de beräknade kostnadsökningarna för myndigheten till följd av förslagen i betänkandet läggas samman. Förslagen i sin helhet kan därmed förväntas medföra ökade kostnader för Kriminalvården med cirka 42 miljoner kronor per år. En sådan kostnadsökning kan inte anses rymmas inom myndighetens befintliga anslag.

Kriminalvården anser att det också särskilt bör noteras vad utredningen anfört om att det med hänsyn till den höga belägningsgraden på landets anstalter är tänkbart att förslagen – tillsammans med andra lagändringar som medför längre strafftider – även kommer att bidra till ett ökat behov av anstaltsplatser. Myndigheten har för närvarande en mycket ansträngd platssituation med hög belägningsgrad i såväl anstalter som häkten och denna kommer sannolikt att bestå under överskådlig framtid. Kriminalvården instämmer därför i bedömningen att förslagen skulle kunna ge upphov till betydande investeringskostnader för att bygga ut befintliga anstalter eller bygga nya anstalter. Det ska även påtalas att processen för kapacitetsutbyggnad är tidskrävande och att detta också medför ett behov tillfälliga platslösningar. Sådana lösningar är dessutom ofta kostsamma.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Martin Holmgren efter föredragning av verksjuristen Henrik Holmström. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit chefsjuristen Caroline Oredsson.

Martin Holmgren